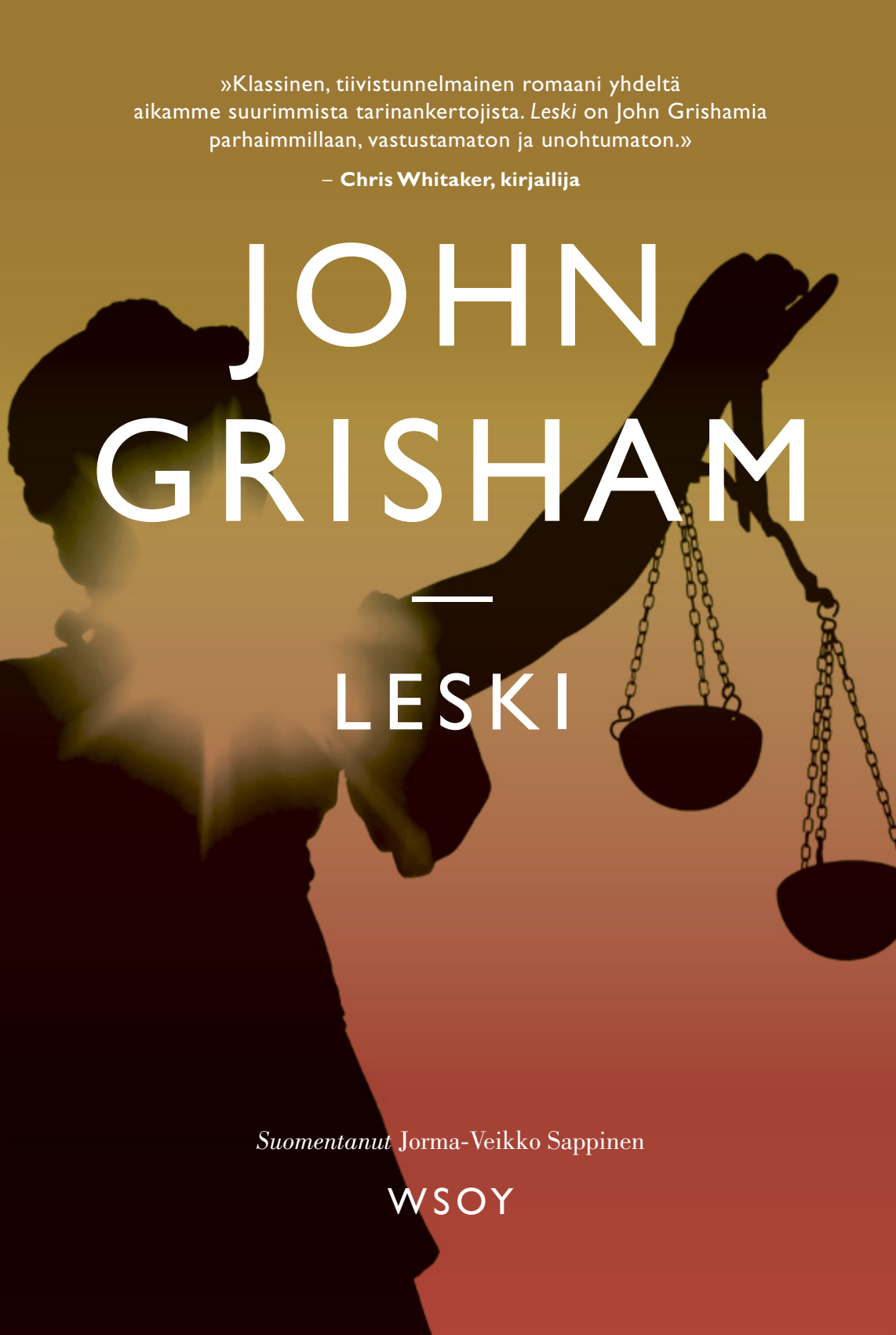

»Klassinen, tiivistunnelmainen romaani yhdeltä aikamme suurimmista tarinankertojista. *Leski* on John Grishamia parhaimmillaan, vastustamaton ja unohtumaton.»

– Chris Whitaker, kirjailija

A large, dark silhouette of a woman in a long-sleeved dress, holding a scale of justice. The scale has two pans hanging from a central beam. The background is a warm, golden-brown gradient.

JOHN GRISHAM

LESKI

Suomentanut Jorma-Veikko Sappinen

WSOY

JOHN GRISHAM

Leski

Suomentanut

JORMA-VEIKKO SAPPINEN

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ • HELSINKI

1. painos

Englanninkielinen alkuteos

The Widow

Copyright © 2025 by Belfry Holdings, Inc.

Suomenkielinen laitos © Jorma-Veikko Sappinen ja WSOY 2026

ISBN 978-951-0-52809-9

Painettu EU:ssa

Werner Söderström Osakeyhtiö

Lönnrotinkatu 18 A, 00120 Helsinki

Tuoteturvallisuuteen liittyvät tiedustelut:

tuotevastuu@wsoy.fi

1

Simonin viehättävän vanhanaikainen pikku asianajotoimisto sijaitsi pääkadun ja Maple Streetin kulmassa ja veti puoleensa asiakkaita, joiden ongelmiin hän oli kyllästynyt. Konkursseja, rattijuopumuksia, rästiin jääneitä elatusmaksuja, ulosmittauksia, mitättömiä autokolareita, epäilyttäviä liukastumisia, kyseenalaisia työkyvyttömyysvääteitä – tyypillistä työsarkaa tavallisia ihmisiä palvelevalle keskinkertaiselle asianajajalle, jonka opiskeluaikaiset haaveet rikkauksista olivat haalistuneet melkein olemattomiksi. Kahdeksantoista vuoden tylsän aherruksen jälkeen Simon F. Latch, asianajaja ja lainopillinen neuvonantaja (kumpaaakin), oli alkanut palaa loppuun. Muiden ihmisten ongelmat olivat uuvuttaneet hänet.

Silloin tällöin ankeuteen toi huojennusta ikääntynyt asiakas, joka tarvitsi apua perintöasioissa, kuten päivityksen testamenttiinsa. Asiat olivat melkein aina niin mutkattomia, että ensimmäistä vuottaan lakia lukeva opiskelijakin olisi osannut hoitaa ne riippumatta siitä, miten hankalilta Simon koetti saada ne näyttämään. Vain kahdensadanviidenkymmenen dollarin palkkiota vastaan hän pystyi kirjoittamaan eli »suunnittelemaan», kuten hän mieluummin sanoi, yksinkertaisen, kolmisivuisen testamentin, tulostamaan sen paksulle, virallisen oloiselle paperille, käskemään »henkilökuntaansa» vahvistamaan sen pätevyyden ja luomaan vaikutelman, että asiakas »saattoi voimaan» jotain hyvin merkityksellistä.

Todellisuudessa puolet asiakkaista ei edes olisi tarvinnut testamenttia, yksinkertaistakaan. Tosin yksikään asianajaja Yhdysvaltain juridikan historiassa ei ollut koskaan maininnut sitä maksavalle asiakkaalle. Totta oli sekin, että kahdensadanviidenkymmenen dollarin palkkio oli silkkaa ryöstöä, sillä internet oli täynnä ilmaisia, yksinkertaisia malleja, joiden perusteella laaditut testamentit olivat yhtä sitovia. Niin ikään oli totta, että herra Latch vaivoin koski testamentteihin. Hänen sihteerinsä Matilda vain täytti valmiin pohjan tyhjät kohdat ja tulosti nuo tärkeät asiakirjat.

Viimeisin asiakas oli kahdeksankymmentäviisivuotias Eleanor Barnett. Hän asui yksin vaatimattomassa esikaupunkitalossa, jonka oli ostanut kymmenen vuotta aikaisemmin nyt jo edesmenneen kakkosaviomiehensä kanssa. Hänellä ei ollut lapsia, mutta hänen jälkimmäisellä aviomiehellään, Harry Korsakilla, oli ollut ensimmäisestä, huonosta avioliitostaan kaksi poikaa. Henry oli vuosia yrittänyt taivutella rakkaan toisen vaimonsa, Eleanorin, adoptoimaan pojat erilaisista syistä, joista yksikään ei ollut miellyttänyt Eleanoria. Tämä näet inhosi poikia, kuten hän oli paljastanut Matildalle heidän toisessa, pitkäähkössä puhelussaan. Pojista aiheutui vain mieliharmia.

»Onko talosta vielä asuntolainaa?» Matilda oli kysynyt keskeyttäen kohteliaasti puheen, joka oli kehkeytymässä polveilevaksi kertomukseksi kahdesta heittiömäisestä pojasta.

Ei. Talo oli kokonaan maksettu, samoin auto. Velkoja ei ollut. Harry Korsak oli ollut nuuka, pula-ajan lapsi, tiedättehän, ja oli yksinkertaisesti vihannut velkaa. Puhelujen välillä Matilda oli tehnyt tavalliseen tapaan verkkohaun ja saanut selville, että talossa, jonka piirikunta oli arvioinut 280 000 dollarin arvoiseksi, ei todellakaan ollut kiinnityksiä, ja että auto, viisitoista vuotta vanha Lincoln, oli niin ikään rasisitteeton. Hieman syvemmältä kaivaessaan Matilda löysi rikosrekisterin, joka kuului Clyde Korsakille, adoptoimatta jääneistä veljeksistä vanhemmalle. Tämä oli kymmeniä vuosia aikaisemmin kärehtänyt kokaiinin kaupittelusta ja oli siksi viettänyt neljä vuotta vankilassa.

Sen enempää rouva Barnett ei suostunut keskustelemaan raha-asioista puhelimesta vaan sanoi haluavansa odottaa tapaamista herra Latchin kanssa. Hän saapui iltapäivällä tasan kahdelta pukeutuneena kuin vauraahko vanha rouva, joka oli matkalla kirkkoon. Matilda oli nähnyt heitä toimistossa sadoittain ja arvioi rouva Barnettin välittömästi kaataessaan kahvia hienoon posliinikuppiin, jota hän säilytti ikääntyneiden naisihmisten varalle. Useimmat asiakkaat saivat pahvimukin. Rouva Barnett käveli hyvin: ilman keppiä ja horjahtelua varmasti ja topakasti. Hän istui vastaanoton tuolissa arvokkaasti ja maisteli kahvia pikkurilli koholla, mikä oli varma merkki joko hyvistä tavoista tai lievästä hienostelusta. Kaikkien ulkoisten merkkien perusteella hän oli fyysisesti hyvässä kunnossa, ja hänellä oli luultavasti edessä vuosikymmen ennen kuin hänen uudelle viimeiselle tahdolleen tulisi käyttää.

Muutaman minuutin kuluttua Matilda ilmoitti, että herra Latch oli lopettanut »juridisen neuvottelupuhelunsa» ja haluaisi tavata rouva Barnettin. Hän opasti rouvan lyhyttä käytävää pitkin neuvotteluhuoneeseen, jonka tummia seiniä peittäviin paksuihin lakikirjoihin herra Latch ei ollut koskenut vuosikausiin.

Simonin aikomus oli päästä eroon rouva Barnettista puolessa tunnissa. Kun siihen lisättäisiin seuraavalla viikolla toinen puolittunut uuden testamentin asianmukaiseen allekirjoitukseen, hän olisi teoriassa ansainnut kahdensadanviidenkymmenen dollarin tuntipalkkionsa. Eräs hänen opiskeluaikainen hyvä ystävänsä laskutti neljä kertaa enemmän washingtonilaisessa verolakitöimistössä, mutta Simon koetti olla ajattelematta sellaisia asioita. Hän oli vuosien kuluessa melkein saanut itsensä uskomaan, että hänen elämänsä laatunsa oli pienessä Braxtonin kaupungissa paljon parempi, rahasta viis.

Hän napsautti viehätysvoimansa päälle, kuten aina ikääntyneiden naisten seurassa, ja tiesi, että tämänkertainen hurmaantuihin saman tien. »Onpa kaunis kaulanauha», hän mielisteli.

Rouva Barnett hymyili ja väläytti suun täydeltä oikeita, keltaisia hampaita.

»Näen muistiinpanoista, että olette leski ja asutte yksin eikä teillä ole lapsia tai lastenlapsia. Kaksi aviomiestä, molemmat edesmenneitä.» Hän silmäili Matildan raporttia kuin olisi lukenut Magna Cartaa.

»Ja piditte sukunimen Barnett sen jälkeenkin, kun olitte mennyt naimisiin herra Korsakin kanssa.»

»Ei se ihan niin mennyt. Kun Henry oli kuollut, päätin palata 'Barnettiin'. En koskaan oikein pitänyt Korsakista. Näin meidän kesken nautin Vince Barnettista paljon enemmän kuin Harry Korsakista. Vince ja minä olimme toistemme lapsuuden lemmittyjä, menimme nuorena naimisiin ja tavallaan kasvoimme yhdessä. Olimme nuorempia ja romanttisesti aktiivisia, jos tiedätte mitä tarkoitan.»

Simon tiesi tarkalleen, mitä rouva Barnett tarkoitti eikä häntä huvittanut perehtyä asiaan sen enempää. »Onko teillä voimassa oleva testamentti?»

»Nehän eivät taida vanheta.»

»Eivät.»

»Siinä tapauksessa on, mutta minulla on siitä epäilyksiä. Tahtoisin tehdä uuden, ja haluan palkata teidät asianajajakseni myös muita asioita varten. Pitää teitä ennakkomaksulla.»

»Mitkä muut asiat painavat mieltänne?»

»No jaa, eihän sitä koskaan tiedä, varsinkaan nykyään kun on niin paljon petoksia ja huijauksia. Seniorikansalaiset ovat suosikkikohteita. On kamalaa kuinka moni heistä menettää kaiken. Haluan suojaa ja pitää teidät ennakkopalkkiolla asioideni hoitoa varten. Ystävälläni Doriksella on aina asianajaja ennakkopalkkiolla.»

Simonin mieleen ei sillä hetkellä tullut mitään pahempaa kuin päivystää kaiken aikaa valmiina palvelemaan iäkästä asiakasta, joka arveli, että häntä huijataan. Mutta jos rouva Barnett välttämättä haluaisi sitä, tuhat dollaria saattaisi olla kohtuullinen ennakko.

»Kuinka suuri ystävänne ennakkopalkkio on?»

»Ei kovin suuri. Hän sanoi, että asianajajat ovat halpoja.»

Simon veti syvään henkeä ja yritti saada neuvottelun takaisin raiteille. »Palataanpa testamenttiin. On tärkeää, että katson edellistä.»

»Niin, aivan. Tuo vastaanoton Matilda mainitsi siitä puhelimessa, mutta unohdin ottaa sen mukaan. Tuntuu että minulta unohtuu kaikkea yhä enemmän.»

Kuului asiaan. Kun asiakas oli yli kahdeksankymmenen, Simon odottikin, etteivät palapelin kaikki palaset olleet tallella. Simon ja Matilda neuvottelisivat myöhemmin ja päättäisivät, oliko rouva Barnettilla tarpeeksi henkistä kapasiteettia ymmärtää, mitä hän oli tekemässä. Ensivaikutelma oli kuitenkin hyvä, ja kun pelissä oli kaksisataaviisikymmentä dollaria, Simonin huolilla olisi rajansa.

»Voisitteko tuoda testamentin vaikkapa parin päivän kuluessa?»

»Voin, onnistuu. Anteeksi että aiheutan vaivaa.»

»Ei se mitään. Meidän on syytä puhua varoistanne ja veloistanne.»

»Velkoja ei ole. Ei penniäkään. Edesmennyt aviomieheni Harry inhosi velkaa. Ei käyttänyt edes luottokorttia. Elimme vapaina ja velattomina.»

Simon piti kovasti noiden sanojen soinnista ja saattoi vain kuvitella, että jonain päivänä hän pääsisi itsekin pyristelemään irti veloista. »Ihailtavaa», hän sanoi hurskastelevasti, ikään kuin rouva Barnett olisi tarvinnut hänen siunauksensa. Kaikki mitä hän itse omisti, oli raskaasti lainoitettua.

»Otin kuitenkin yhden kortin sen jälkeen, kun hän kuoli. Minulla on Visa.»

Simon tuhersi lehtiöön jotain mitään tarkoittamatonta ja sanoi: »Entäpä sitten omaisuus? Omistatteko talon?» Hän tiesi rouva Barnettin omistavan talonsa, mutta useimmat vanhahkot asiakkaat mielellään kerskailivat kaikella mitä olivat saaneet kokoon. He olivat ylpeitä säästäväisyydestään ja siitä, että heidän elämänsä oli kymmenien vuosien penninvenytyksen jälkeen taloudellisesti turvattua.

»Omistan todellakin.»

»Onko teillä käsitystä sen tämänhetkisestä myyntiarvosta?»

»Ei oikeastaan, mutta piirikunnan arvio taitaa olla 280 000 dollaria. Jotain sitä luokkaa.»

»Aika lähellä se on. Talo on yleensä henkilön suurin yksittäinen omistus.»

»Ei minun tapauksessani», rouva Barnett sanoi terävästi, ikään kuin hieman loukkaantuneena.

Simon tuheresi edelleen jotain lehtiöön ja sulatteli ensimmäistä vihjettä siitä, ettei tämä pikku testamentti ehkä olisikaan niin yksinkertainen. »Omistatteko muita kiinteistöjä? Loma-asunnon? Vuokra-asuntoja?»

»En suinkaan. Harry ei pitänyt kiinteistöistä. Hän sanoi, että niistä on liikaa vaivaa.»

Sanokaa sitten, mistä Harry piti, olkaa kiltti. »Vai niin. Onko teillä muita sijoituksia?»

Rouva Barnett veti syvään henkeä ja sanoi: »Voinhan minä luottaa teihin, herra Latch?»

»Totta kai. Olen asianajajanne ja velvollisuuteni on pitää kaikki kuulemani luottamuksellisena.» Simon huomasi sisuksissaan hienoista lepatusta, ikään kuin tuloillaan saattaisi olla todella suurenmoisia ja odottamattomia faktoja. Hän oli kahdeksanatoista vuoteen osa-aikaisena perintölakimiehenä kokenut joitain yllätyksiä, mutta ei kovin suuria.

»Katsokaas, herra Latch –»

»Sinutelkaa pois, Simon vain.»

»Onpa mukava nimi. Katsos, Simon, Harry oli melkein neljäkymmentä vuotta Coca-Cola-yhtiön piirimyyntiedustajana. Kokis hänet varmaan tappoikin. Hänen verensokerinsa nousi ja hän sai kuusikymmentähdeksänvuotiaana aivohalvauksen eikä siitä toipunut. Meillä oli aina jääkaapissa paljon kokista, aitoa, ei mitään kevytversiota, ja hän joi sitä liikaa, ainakin minun mielestäni. Niin tai näin, hänellä oli oikeus saada yhtiön osakeoptioita, vähän kerrallaan, ja hän osti kaikki kokisosakkeet, jotka sai ostaa. Hän ei koskaan myynyt yhtään osaketta vaan seurasi kasan kasvamista. Ja sehän kasvoi. Sitten noin kolmekymmentä vuotta sitten Harry alkoi myydä Coca-Cola-tuotteita Wal-Martiin ja ihastui ketjuun. Sen liikkeissä myytiin paljon virvoitusjuomia. Hän alkoi ostaa myös Wal-Martin osakkeita eikä koskaan myynyt yhtäkään. Ennen kuin hän kuoli äkillisesti, hän mietti, miten hän oikein toimisi sel-

laisen osakemäärän kanssa. Hän ei halunnut jättää sitä pojilleen, sillä heistä oli pelkkää harmia. On edelleen. Ja juttu on niin, Simon, etteivät pojat tiedä osakkeista. Harry ei koskaan kertonut niistä heille eikä kenellekään muullekaan paitsi minulle. Hänen mielestään oli huvittavaa, että asuimme hissukseen vaatimattomassa pikku talossa eikä kenelläkään ollut aavistustakaan, että meillä oli miljoonia.»

Miljoonia? Simon onnistui jatkamaan tuherrusta keltaiseen lehtiöön, mutta hänen käsialansa, joka oli parhaimmillaankin lukekelvotonta, rappeutui nyt harakanvarpaiksi. Hän ei siltä istumalta muistanut laatineensa koskaan testamenttia henkilölle, jolla olisi ollut miljoonia, ellei kiinteistöjä laskettu.

Simon säilytti lakimiesmäisen otsanrypistyksen ikään kuin ei olisi ollut millänsäkään. »Mitä hän sitten teki osakkeille?

»Hän jätti ne minulle, kuten kaiken muunkin. Siihen liittyi jokin termi. Puolisovähennys?»

»Juuri se. Puolisolleen voi jättää kaiken niin, ettei perintöveroa mene. Harry oli varmaan älykäs mies.»

»Hassua kyllä, hän ei koskaan sanonut itseään älykkääksi. Hän oli vaatimaton, teki kovasti töitä, maksoi velkansa, säästi rahansa, osti osakkeensa ja jätti sitten kaiken minulle. Hän olisi halunnut tehdä jotain poikiensa hyväksi, ja vilpittömästi puhuen hän yritti kaikkea. Mutta jos he olisivat tienneet arvopaperisalkusta, he olisivat ajaneet hänet hulluuteen. Niinpä hän ei koskaan kertonut heille. Sitten hän kuoli äkkiä.»

Oli harvinaista, että yksinkertaista testamenttia haluava asiakas heitteli sellaisia termejä kuin »arvopaperisalkku» ja »puolisovähennys». Simonin anturit herkistyivät pari pykälää.

»Mikä oli arvopaperisalkun arvo?

Rouva Barnett painoi käden suulleen ikään kuin ei voisi vastata. Sitten hän hieroi silmiään ja näytti pelästyneeltä. »Onhan tämä nyt varmasti täysin luottamuksellista?»

»Totesimme sen jo. Jos haluatte, että laadin asianmukaisen testamentin, minun täytyy tietää, mitä jäämistössä on. Saatatte tarvita

jotain enemmänkin kuin vain mutkattoman testamentin.» Hän saattoi suorastaan tuntea, miten asiakirja paksuni hänen hypysissään. Myös ennakkopalkkio suureni ja huiteli nyt viidessä-tuhannessa dollarissa.

»Jospa ihmiset vain tietäisivät. Ystäväni, Harryn pomot. Kuule, kukaan ei tiedä.»

Simon väläytti rauhoittavan hymyn kuin sanoakseen: *Minulle voitte kertoa kaiken.* Sen sijaan hän sanoi: »Nämä seinät ovat terästä, rouva Barnett. Mitään ei tihku läpi. Etiikka pakottaa minut säilyttämään kaikki salaisuutenne.»

Rouva Barnett rohkaistui ja sanoi: »Viime viikon tilanteen mukaan osakkeiden arvo oli kuusitoista miljoonaa dollaria. Markkinathan näet nousevat ja laskevat.»

Simon kirjoitti summan lehtiöön ja onnistui pitämään ilmeensä vakavana, ikään kuin asiassa ei olisi ollut mitään epätavallista.

Rouva Barnett kumartui lähemmäksi ja sanoi: »Onhan se paljon?»

»On.»

»Onko se aika epätavallista?»

»Sanoisin että on. Saan harvoin asiakkaita, joilla on niin paljon.» *Ai harvoin? Miten olisi en koskaan?*

»Enkä tiedä mitä tekisin sillä kaikella.»

Voi, kysymyksiä. Ja ehdotuksia.

Simon takelteli hiukan ja kysyi: »Kuinka suuri osa jäämistöstä on Coca-Colan osakkeita?»

»Kymmenisen miljoonaa. Noin kuusi miljoonaa Wal-Martia.»

»Entä osingot?»

»Kuten tiedät, Wal-Mart ei maksa osinkoina paljon mitään, muutaman hilun osakkeelta. Mutta kokis onkin ihan eri juttu. Se on maksanut jo iän kaiken neljä prosenttia vuodessa.»

»Neljä prosenttia vuodessa kymmenestä miljoonasta?»

»Suurin piirtein. Se tekee vähän yli neljäsataatuhatta vuodessa. Ja summa vain paisuu. En tiedä mitä tekisin sillä. Voitko auttaa?»

»Olen varma, että keksimme jotain, mutta tästä testamentista ei suinkaan tule yksinkertainen, rouva Barnett. Tähän menee jonkin verran aikaa.»

»Voisitko vain sinutella? Olen Netty. Se on vanha lempinimeni, mutta vain harvat käyttävät sitä. Jos sinä olet Simon, minä olen Netty.»

Simon soi Nettylle imelimmän hymynsä ja sanoi: »Totta kai.» Niin heistä tuli entistä läheisempiä. »Arvaan, että noilla tuloilla sinulla on huomattavasti rahaa pankissa.»

»Niin on.»

Tauko. »Okei, miten paljon?»

»Melkein neljä miljoonaa.»

»Entä millaisilla tileillä rahat ovat?»

»Sekkitilillä, säästötillä ja talletustodistuksina. Mutta pankki ei ole täällä. Harry ei uskaltanut hoitaa pankkiasioita takäläisten kanssa. Hän pelkäsi aina, että jotkut urkkijat näkisivät tilimme – tiedät kyllä, kuinka ihmiset rakastavat juoruilua. Niinpä hänen pankkinsa oli East Federal Atlantassa, yksi suurimmista.»

»Atlantassa?»

»Niin, asuimme siellä monta vuotta. Kokiksen pääkonttori.»

»Tietenkin.» Simonilla ei ollut ollut aavistustakaan, missä Coca-Colan pääkonttori oli. Hän kirjoitti edelleen kynä sauhuten samaan aikaan, kun hänen ajatuksensa laukkasivat kehää. Hän riipi lehtiä irti lehtiöstään ja aloitti tyhjältä sivulta, jolle hän kirjoitti »10 000 dollaria» ja sen jälkeen »Ennakkopalkkio».

»Ihan mielenkiinnosta vain, kenelle jätit omaisuutesi edellisessä testamentissa? Osakkeet ja pankkitilit?»

Netty huokaisi kuin hänen olisi liian tuskallista puhua. »No kuule, siinä onkin yksi tuloni syy. En pidä nykyisestä testamentistani. Allekirjoitin sen muutama viikko sitten ja siitä saakka se on valvottanut minua öisin.»

»Kuka testamentin laati?»

»Asianajaja, joka on tuolla kadun toisella puolella. Wally Thackerman. Tunnetko hänet?»

»Ilman muuta. Tunnen kaupungin kaikki asianajajat.»

»Luotatko häneen? Onko hän hyvä mies?»

»On, ei, ehkä tavallaan. Wally on ihan mukava, mutta en sanoisi häntä ystäväkseni. Luotanko häneen? En ole varma. Kuinka niin? Luotatko sinä?»

»Alkuun luotin, mutta enää en tiedä. Katsos, en ollut varma, kenet panen testamenttiini. Siis että kuka saa osakkeet.»

»Aivan.»

»Niinpä Wally taivutteli minut jättämään kaiken hänelle, säätiöön. Kun siirryn ajasta ikuisuuteen, hän myy osakkeet ja panee rahat jonkinlaiseen säätiöön, en alkuunkaan oikein ymmärtänyt sitä, ja sen jälkeen hänellä olisi valtuudet antaa rahaa minun suosi-
milleni hyväntekeväisyysjärjestöille.»

»Entä mitä ne järjestöt ovat?»

»Ei minulla ole sellaisia.»

»Eikö yhtään?»

»Ei. Katsos, Harrya ei huvittanut lahjoittaa rahaa pois. Hän oli sitä mieltä, että kukaan ei antanut hänelle rahaa, kun hän oli nuorena rahaton ja nälissään, joten miksi joku odottaisi saavansa mitään häneltä. En sanoisi, että hän oli saita, mutta ehkä hän sittenkin oli. Joka tapauksessa meille ei vain koskaan tullut tavaksi lahjoittaa.»

»Entä sen jälkeen, kun Harry kuoli ja perit kaiken?»

»Oli kyllä yksi hyväntekeväisyysjärjestö, josta pidin, tai ainakin luulin pitäväni. Näin vuosia sitten telkkarista jotain Ugandan hämähäkkiapinoista, joita kuoli nälkään, kun valtio ruiskutti joitain kemikaaleja. Niitä ressukoita vain näivettyi ja kuoli sadoittain. Se oli sydäntä särkevää, joten lähetin tuhat dollaria Hämähäkkiapinasäätiölle, jonka osoite oli Bostonissa. He kiittivät minua, lähettivät kalenterin, tekivät minusta jonkin lautakuntansa jäsenen ja pyysivät minulta lisää rahaa. Lähetin yhden sekin, sitten toisen, mutta he vain pyytelivät edelleen. Halusivat lähettää toimihenkilön tänne tapaamaan minua, lounaalle ja niin edelleen. Sitten he myivät nimeni ja osoitteeni jollekulle muulle, ja ennen pitkää postilaatikoni tuli täyteen kirjeistä ihmisiltä, jotka yrittivät pelastaa valaat,

biisonit, gepardit ja kanadalaiset ahmat. En lähettänyt heille mitään. Tilanne kävi niin pahaksi, että vaihdoin postiosoitteeni. Sitten FBI teki ratsian Hämähäkkiapinasäätiöön, sillä koko juttu oli huijausta. Saivat minulta yksitoistatuhatta. Niinpä minä en enää sählää hyvän-tekeväisyysjärjestöjen kanssa.»

Simon onnistui kuuntelemaan, vaikka hän mietti kiivaasti Wally Thackermania, kadun vastakkaisella puolella toimivaa ketkua, joka oli pannut oman nimensä Nettyn testamenttiin ja hallitsi kaikkea. Sellainen oli erittäin epäeettistä toimintaa ja peruste potkuille asianajajyhdistyksestä, mutta kuka toisaalta tarvitsisi asianajolupaa, jos kylpisi rahassa?

Netty jaaritteli edelleen. »Olen ollut huolissani testamentista siitä saakka, kun allekirjoitin sen. Ei tunnu oikealta, että asianajaja voi saada käsiinsä kaiken, vai mitä mieltä olet, Simon?»

»Minun täytyy nähdä se testamentti.»

Netty kaivoi käsilaukustaan paperinenäiliinan ja taputteli poskiaan. »Anteeksi. Tämä on niin hämmentävää. Minusta ei hetkeäkään tuntunut oikealta jättää kaikkea herra Thackermanille, en oikeastaan edes tunne häntä. Se ei tainnut olla kovin viisasta.»

Ei tietenkään. Kerta kaikkiaan tyhmää. Mutta kun asiakas kyynelehti ja oli haavoittuva ja istui omaisuuden päällä, Simon äityi entistäkin lämpimämmäksi. »Puutumme asiaan. Se on helppo korjata. Toisinaan asianmukainen perintösuunnittelu vaatii, että merkittävä osa varoista pannaan säätiöön, ja sen uskotuksi mieheksi nimitään usein asianajaja.»

»Lainopillista siansaksaa.»

»Niin on, pahoittelen, mutta laki voi olla mutkikasta. Annahan kun katson testamenttia, niin voimme jatkaa siitä.»

»Hyvä on.»

Simonin ajatukset kulkivat niin kovaa, että häntä huimasi. Hän sulki lehtiön, pani kynän tulpan paikoilleen ja sanoi: »Minulla on huomenna asioita Fairhavenissa, joka on lähellä asuinpaikkaasi. Tavatkaamme siinä uudessa Starbucksissa Millmont Streetillä. Tiedätkö paikan?»

»Luultavasti, mutta voin ihan hyvin tulla keskustaan.»

»Ei, minä vaadin. Sama aika, huomenna kahdelta. Käyn silloin testamenttisi läpi.»

»Kaipa sitten.»

»Ja tässä on yksi arkaluontoinen juttu, jonka voin kertoa saman tien. Tuo Matilda tuolla etuhuoneessa ei ole kaikkein hienovaraisimpia työntekijöitani kautta aikojen. Hänen kyvyttömyytensä pitää salaisuuksia on ollut meillä ongelma, ja tämä on juuri sellainen juoru, jonka hän saattaisi toistaa väärälle henkilölle.»

»Voi sentään.»

»Niinpä. Joudun pikapuoliin erottamaan hänet. Asianajaja ei voi pitää toimistossaan hölösuuta. Sitä ennen kuitenkin ei sanaakaan hänelle. Jos tarvitset minua, soita suoraan minulle.» Hän työnsi käyntikorttinsa pöydän yli.

»Voi voi.» Netty teeskenteli olevansa yllättynyt mutta nautti juonnittelusta.

»Kaikki menee hyvin, usko pois. Voin laatia testamentin itse eikä Matilda näe sitä koskaan. Niin on parasta.»

»Jos kerran niin sanot.»

»Luota minuun. Kahdelta huomenna Starbucksissa.»

Simon seurasi Nettyä käytävää pitkin vastaanottoon रुपatellen kaiken aikaa säästä. Netty mulkoili ohi mennessään Matilda mutta ei sanonut mitään. Simon avasi ulko-oven ja astui ulos Nettyn kanssa. Kun Netty käveli pois ja nousi autoonsa, vanhaan Lincolnin, Simon katsoi pääkadun poikki asianajotoimistoon.

WALTER J. THACKERMANIN ASIANAJOTOIMISTO. Varsinainen limanuljaska.

Sisällä Matilda sanoi: »Mukava pikku rouva. Onko sinulla kysymyslistan tulokset valmiina? Kirjoitan testamentin heti.»

Simon seisahtui ja katsoi ulos etuikkunasta ikään kuin asiassa olisi mutkia. »Siinä voi olla ongelmia. Hän saattaa olla hullu, todella päästään vialla. Luulen että hänellä on lääkitys, pitää olla varovainen. Eikä hän ole varma, kuinka toimisi talonsa suhteen, ja hän haluaa miettiä asiaa muutaman päivän. Voi koitua oikeaksi riesaksi.»

»Vaikka hän oli aika miellyttävä.»

»Katsotaan nyt. Onko minulla tänään vielä muita tapaamisia?»

»On, Pendergrastit. Heidän konkurssinsa tuottaa hankaluuksia.»

»Vallan mainiota.»

2

Työt oli siltä päivältä tehty. Simon ei kestänyt ajatusta tunnin istumisesta herra ja rouva Pendergrastin kanssa heidän riidellessään siitä, kenen syytä heidän taloudelliset ongelmansa olivat. Simon oli erikoistunut konkursseihin, ja niistä oli usein vielä enemmän vai-vaa kuin avioeroista, joita hän inhosi. Hän soitti Pendergrasteille ja perui tapaamisen yhdellä monista juristien hätävalheista: häntä tarvittiin äkillisesti liittovaltion oikeudessa. Todellisuudessa häntä ei tarvittu missään. Kiireellisin hänen pöydällään olevista jutuista koski vähän matkan päässä kadun varrella sijaitsevan jäätelöpuodin myymistä, 20 000 dollarin kauppaa, jonka hoitamisesta hän saattaisi tienata noin tuhat dollaria.

Kaikki jutut olivat hetkessä muuttuneet vähäpätöisiksi. Hänen toimistostaan oli juuri poistunut iäkäs asiakas, jolla oli osakkeissa kiinni kuusitoista miljoonaa dollaria, käteisenä vielä lisää, ja jonka voimassa olevan testamentin nojalla koko omaisuus jäisi tuolle rotannaamaiselle pikku lakimiehelle kadun toisella puolella. Simon ei pystynyt ajattelemaan mitään muuta. Matilda sanoi näkemiin tasan viideltä, ja Simon poistui kymmenen minuuttia sen jälkeen ja ajoi juottolaan, joka oli motellin baarissa osavaltioiden välisen tien lähellä. Sitä suosivat asianajajat ja tuomarit, jotka eivät halunneet suurjuomarin leimaa kaupungilla, joskin oli myös niitä, jotka joivat avoimesti ja ylen määrin. Onneksi yksikään heistä ei ollut paikalla, kun Simon maisteli säästeliäästi olutta pimeässä nurkassa ja yritti järjestellä ajatuksiaan.

Asiat tärkeysjärjestykseen. Hänen täytyisi nähdä testamentti varmistaakseen, että hänen rakas Nettynsä puhui totta. Oli edelleen vaikea uskoa, että asianajaja, kuka tahansa asianajaja, olisi tarpeeksi röyhkeä sijoittaakseen itsensä testamenttiin, jotta pääsisi vapaasti käsiksi koko omaisuuteen. Ei kuitenkaan voinut kiistää, että hän, kunnianarvoisa Simon Latch, suunnitteli tekevänsä jotain vastaavaa, mikä sai hänet tajuamaan, että sellainen todellakin oli mahdollista. Netlyn kuoltua syntyisi taatusti valtava oikeusräjähdys, jossa kan-teita lentelisi, mutta ohjaksia pitelisi ainoa nimetty uskottu mies, toistaiseksi Wally Thackerman.

Omaisuuksia ei tietenkään olisi kahtakymmentä miljoonaa. Kun Simon oli viimeksi tarkistanut, osa- ja liittovaltio verottivat perinnöistä yhteensä neljäkymmentä prosenttia, josta melkein kaiken sai vältettyä puoliso vähennyksellä. Mutta koska Nettyn ei ollut puolisoa, hänen jäämistönsä joutuisi hakkuupölkylle ja olisi verottajien vapaata riistaa. Kahdeksan miljoonaa veroihin kuin savuna ilmaan. Simon suorastaan irvisti ajatellessaan sellaisen määrän maksamista valtiolle.

Kaksitoista miljoonaa oli kuitenkin enemmän kuin hän ehtisi tienata kolmessakymmenessä vuodessa pääkadun ja Maple Streetin kulmassa. Sitten hän muisti jotain lehdestä lukemaansa. Kongressi oli peukaloinut perintöveroprosentteja ennen kuin oli jäänyt tauolle joulukuussa. Yksityiskohdat eivät olleet painuneet hänen mieleensä, ja hän pysytteli aiheesta muutenkin laiskanlaisesti ajan tasalla, sillä hänen asiakkaillaan ei koskaan ollut lahja- ja perintöverohuolia.

Simon soitti opiskeluaikaiselle ystävälleen Dirkille, joka oli töissä arvostetussa verolakitöimistössä Washingtonissa, tunnin ajomatkan päässä. Tavanomaisen rupattelun jälkeen hän meni asiaan. Dirk naurahti: »Älä nyt viitsi. Etkö ole kuullut sitä suurta uutista?»

»En kai.»

»Kongressi jäi tauolle kumoamatta lakiin ehdotettua muutosta.»

Simon ei ollut varma, mitä se tarkoitti, joten hän pysyi vaiti. Dirk joka tapauksessa nautti puhumisesta. »Ne pellet mokasivat pahan kerran. Omaisuusverodiili raukesi, ei kompromissia, ei veroa.

Nolla, ei mitään, nada. Ensi vuoden kuluessa ei peritä liittovaltion perintöveroa, ja koska valtaosa osavaltioista myötäilee liittovaltiota, nyt on oikea hetki kuolla. Kehota siis käppänöitäsi panemaan asiat reilaan ja valmistautumaan vetämään töpselin seinästä. Viettäkää tänä vuonna komea joulukuukuu ja sitten adios. Se saa lapset ja lastenlapset rakastamaan teitä.»

»Aivan! Näinkin uutisen. Aikamoinen tyräys.»

»Voimassa oleva ennätys.»

Kun keskustelu ajautui vaarallisen lähelle politiikkaa, Simon siirtyi toiselle vaihteelle ja kysyi heidän oikeustieteellisen tiedekuntansa aikaisesta kurssitoveristaan, joka sairasti syöpää. Koska molemmat olivat kiireisiä asianajajia, he onnistuivat saamaan keskustelun pakettiin lupauksilla tavata mahdollisimman pian.

Takaisin kahteenkymmeneen miljoonaan! Simon tilasi toisen oluen ja ajatteli keskustelua pitkän aikaa. Myöhemmin hän tutkisi asioita tekemällä nettihakuja ja yrittäisi selvittää, miksi kongressi antoi perintöverotulojen livetä hyppysistään. Ikään kuin kukaan pystyisi ymmärtämään mitään, mitä kongressi teki.

»Grisham tasapainoilee ketterästi moraalin harmailla alueilla... Pitää tuttuun tapaan otteessaan, niin että lukuvaloa on mahdoton napsauttaa pois päältä.»

– FINANCIAL TIMES

Pienen paikkakunnan asianajaja Simon Latch tarvitsee rahaa. Varakas leski Eleanor Barnett tarvitsee uuden testamentin. Simon tuntee onnensa kääntyneen, mutta hän saa huomata, että suuri varallisuus tuo mukanaan suuria vaikeuksia. Pian Simonia syytetään murhasta – ja hänen ainoa mahdollisuutensa selvi-
tää ehjin nahoin on löytää todellinen tappaja.

